

پیش بینی عملکرد تحصیلی و اضطراب امتحان نوجوانان بر اساس سبک‌های فرزندپروری و صمیمیت زناشویی والدین

افسانه شیفته^۱، سهیلا بهره مندجو^۲

۱. کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن، ایران. (نویسنده مسئول)

۲. عضو هیئت علمی، گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن، ایران.

مجله پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری، دوره دوم، شماره سیزدهم، آبان ماه ۱۳۹۶، صفحات ۳۰-۱۴

چکیده

پژوهش حاضر باهدف پیش‌بینی عملکرد تحصیلی و اضطراب امتحان نوجوانان بر اساس سبک‌های فرزند پروری و صمیمیت زناشویی والدین انجام گردید. طرح پژوهش حاضر توصیفی از نوع مطالعات همبستگی هست. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع دبیرستان منطقه ۳ تهران به تعداد ۲۸۵۷ نفر در نیم سال دوم تحصیلی ۱۳۹۵-۹۶ تشکیل می‌دادند که از این میان حجم نمونه با مراجعه به جدول مورگان، تعداد ۳۲۰ نفر به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب گردید و توسط پرسشنامه اضطراب امتحان ساراسون، پرسشنامه سنجش عملکرد تحصیلی، مقیاس صمیمیت زناشویی و مقیاس فرزند پروری بامریند مورد ارزیابی قرار گرفتند. اطلاعات گردآوری شده در این پژوهش توسط نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۲ با استفاده از روش‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی شامل رگرسیون گام‌به‌گام و همبستگی مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که سبک‌های فرزند پروری مقتدرانه و سهل گیر و صمیمیت والدین، توانایی معناداری برای پیش‌بینی عملکرد تحصیلی و اضطراب امتحان نوجوانان داشتند. پیشنهاد می‌شود از نتایج پژوهش حاضر در مباحث آموزشی و طراحی برنامه‌های درمانی والد فرزند در جهت بهبود عملکرد تحصیلی و کاهش اضطراب امتحان استفاده گردد.

واژه‌های کلیدی: اضطراب امتحان، سبک‌های فرزند پروری، صمیمیت زناشویی، عملکرد تحصیلی، نوجوانان، والدین.

مقدمه

عملکرد تحصیلی یکی از شاخص‌های مهم در ارزیابی آموزش و پرورش است و تمام کوشش‌ها و کنش‌های این نظام، در واقع برای جامعه عمل پوشاندن به این امر است. به عبارتی، جامعه و به‌طور ویژه آموزش و پرورش، نسبت به سرنوشت، رشد و تکامل موفقیت‌آمیز و جایگاه فرد در جامعه، علاقه‌مند است و انتظار دارد فرد در جوانب گوناگون اعم از ابعاد شناختی و کسب مهارت و توانایی و نیز در ابعاد شخصیتی، عاطفی و رفتاری، آن‌چنان‌که باید، پیشرفت کند و تعالی یابد. با توجه به این‌که میزان عملکرد تحصیلی یکی از ملاک‌های کارآیی نظام آموزشی است، کشف و مطالعه متغیرهای تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی، به شناخت بهتر و پیش‌بینی متغیرهای مؤثر در مدرسه می‌انجامد؛ بنابراین بررسی متغیرهایی که با پیشرفت تحصیلی در دروس مختلف رابطه دارد، یکی از موضوعات اساسی، پژوهش در نظام آموزش و پرورش و مدرسه است (مشتاقیان، ۱۳۹۴).

از دیگر عوامل مرتبط با دانش‌آموزان که نقش مهمی در موفقیت تحصیلی و بالعکس، شکست تحصیلی دارد، اضطراب امتحان می‌باشد، هندلزالت و کین^۱ (۲۰۱۰) اضطراب امتحان را، سازه‌ای چندبعدی شامل سه حوزه‌ی، شناختی (شامل نگرانی و ...)، عاطفی (مانند هیجان، واکنش‌های روان‌شناختی) و رفتاری (مانند مطالعات اجتنابی) تعریف کرده است. اضطراب امتحان به‌عنوان یک مفهوم و سازه علمی به مجموعه‌ای از پاسخ‌های ادراکی، فیزیولوژیکی و رفتاری اطلاق می‌شود که با نگرانی درباره پیامدهای منفی با شکست احتمالی از امتحان یا موقعیت‌های ارزیابی‌کننده مشابه همراه است. اضطراب امتحان اصطلاح کلی است که به‌نوعی از اضطراب با هراس اجتماعی خاص اشاره دارد که فرد را درباره توانایی‌هایش دچار تردید می‌کند و پیامد آن کاهش توان مقابله با موقعیت‌هایی مانند موقعیت امتحان است (نادینلوی و همکاران^۲، ۲۰۱۳).

خانواده اولین پایه‌گذار شخصیت، ارزش‌ها و معیارهای فکری فرد است که نقش مهمی در تعیین سرنوشت و سبک و خط و مشی زندگی او در آینده دارد. با توجه به آسیب‌پذیر بودن کودکان احتمالاً دوران کودکی به‌عنوان یک دوره مشخص زندگی برای پرورش فرزندان دارای اهمیت است (هیون، بری، ماک و چاروچی^۳، ۲۰۰۲). بامریند^۴ در دهه ۱۹۶۰ بین سه شیوه تربیتی یعنی شیوه‌های مستبدانه، مقتدرانه و سهل‌گیر تمایز قائل شد. والدینی که از سبک مقتدرانه استفاده می‌کنند از کودکانشان با عشق و عاطفه حمایت می‌کنند، به‌علاوه برای انجام رفتار مناسب و درست قوانین واضح و مشخص وجود دارد. والدینی که از شیوه فرزند پروری مستبدانه استفاده می‌کنند یک رویکرد تنبیهی را برای تربیت کردن اتخاذ می‌کنند که بیشتر شامل تهدید کردن و نکوهش کردن است و یک‌جانبه قوانین و دستورات را اعمال می‌کنند. در دهه اخیر، تحقیقات بسیاری در مورد اثرات شیوه‌های فرزند پروری والدین بر رشد کودک انجام گرفته است. بیشتر تحقیقات پیشین نشان می‌دهند کودکان والدین مقتدر بدون توجه به سن، عملکرد بهتری در مدرسه داشته و

¹ Handelzalts & Keinan

²- Nadinloy

³ Heaven, Barry, Mak, Ciarrochi

⁴ Baumrind

با مشکلات کمتری روبه‌رو هستند (دانش، تکریمی و نفیسی، ۱۳۸۶). هم‌چنین والدینی که شیوه مستبدانه دارند معمولاً حمایت‌های عاطفی و مهرورزی را که خصوصیتی از شیوه فرزند پروری مقتدرانه محسوب می‌شود را برای کودکانشان فراهم نمی‌کنند. سرانجام والدینی که شیوه فرزند پروری سهل گیرانه دارند معمولاً دستورهای متناقضی را اعمال می‌کنند (شهامت و همکاران ۱۳۸۹).

دیگر متغیری که در عملکرد تحصیلی و اضطراب امتحان دانش آموزان مؤثر است، وضعیت ارتباطی والد و کیفیت و میزان صمیمیت آن می‌باشد (لاملا و فیگوریدو^۱، ۲۰۱۶). بر اساس تعریف با گاروزی (۲۰۰۱)، صمیمیت، نزدیکی، تشابه و یک رابطه شخصی عاشقانه یا هیجانی با شخص دیگر است که مستلزم شناخت و درک عمیق از فرد دیگر به‌منظور بیان افکار و احساساتی است که به‌عنوان منشأ تشابه و نزدیکی به کار می‌رود. صمیمیت زناشویی یک فرآیند تعاملی و شامل ابعادی مرتبط به هم است. صمیمیت مفهوم وسیعی است که می‌تواند از بحث درباره‌ی جزئیات زندگی تا افشای خصوصی‌ترین احساسات را که کسی به‌راحتی در مورد آن‌ها سخن نمی‌گوید، در برگیرد. صمیمیت به شیوه‌های مختلفی مطرح می‌شود. برای برخی افراد صمیمیت زمانی به اوج خود می‌رسد که نسبت به فرد دیگر خود افشاگری داشته باشند. برای برخی دیگر نیز صمیمیت هنگامی است که تجربیات مثبت مشترک دارند و برای عده‌ای نیز صمیمیت به معنای داشتن رابطه جنسی است. عامل مشترک در اکثر روابط آشفته این است که زوج‌ها نیازهای صمیمیت یکدیگر را برآورده نمی‌کنند (هالفورد، ساندرز و بهرنز، ۲۰۰۱). اختلافات زناشویی به دلیل شرایط ناآرامی که در کل محیط خانواده ایجاد می‌کند سبب ایجاد خلق منفی و انواع اختلالات درون نمود در کودکان خردسال می‌شود. در چنین وضعیتی کودکان خردسال اغلب اوهام و پندارهای ترسناکی را تجربه می‌کنند، احساس تنها ماندن دارند و مایل هستند واقعیت وضع خانواده را نادیده بگیرند. والدین به دلیل تنشی که خوددارند، اغلب نمی‌توانند کودکان را امیدوار و کمکشان کنند تا وضع موجود را درک کنند. کودکان بزرگ‌تر نیز احساس درماندگی می‌کنند، قدرت تفکر و مقابله خود را از دست می‌دهند و حتی نشانه‌های روان‌تنی بروز می‌دهند که نشانگر اضطراب آن‌ها است. درنهایت این قبیل کودکان در مقابل عوامل فردی و اجتماعی آسیب‌پذیر خواهند شد لذا تاب‌آوری در آن‌ها شکل نمی‌گیرد (اسوین^۲، ۲۰۱۱).

عملکرد تحصیلی و اضطراب امتحان دانش آموزان همیشه می‌تواند در صورت موفقیت با فواید بسیاری همراه باشد و یا در صورت شکست هزینه‌های گزافی را به فرد، خانواده و جامعه تحمیل نماید، این عامل بایستی به‌صورت چندبعدی نگریسته شود و تمامی متغیرهای مؤثر در آن شناسایی شود تا بتوان به بهبود عملکرد تحصیلی و طراحی برنامه‌های پیشگیری و افزایش بازده اقدام کرد (آیاش، سانچز و بارباری^۳، ۲۰۱۶). در ایران نیز افزایش روزافزون مشکلات رفتاری و تحصیلی دانش‌آموزان نشان‌دهنده‌ی نیاز جامعه به آموزش‌های خانواده محور به‌ویژه در زمینه‌ی روش‌های تربیتی کارآمد است. بدین ترتیب پژوهش حاضر درصدد پاسخگویی به این سؤال است که چه ارتباطی میان عملکرد تحصیلی و اضطراب امتحان نوجوانان بر اساس سبک‌های فرزند پروری و صمیمیت

¹ Lamela & Figueiredo

² Sween

³ Ayyash, Sanchez & Barbari

زناشویی والدین وجود دارد و آیا سبک‌های فرزند پروری و صمیمیت زناشویی والدین قابلیت پیش‌بینی عملکرد تحصیلی و اضطراب امتحان نوجوانان را دارا می‌باشند؟

روش پژوهش

نوع پژوهش حاضر از مطالعات توصیفی و از طرح‌های همبستگی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانش آموزان پسر مقطع دبیرستان منطقه ۳ تهران به تعداد ۲۸۵۷ نفر در نیم سال دوم تحصیلی ۱۳۹۵-۹۶ (آمار سازمان آموزش و پرورش منطقه ۳ تهران در نیمه دوم سال ۱۳۹۵) تشکیل می‌دادند که از این میان حجم نمونه در پژوهش حاضر با میانگین حجم پژوهش‌های قبلی مشابه، تعداد ۳۲۰ نفر محاسبه گردید که به روش نمونه‌گیری هدفمند و لحاظ کردن ملاک‌های ورود و خروج به پژوهش شامل زندگی دانش‌آموز در کنار هر دو والد، عدم بیماری جسمی، عدم مصرف داروهای روان‌پزشکی و رضایت آگاهانه از پژوهش انتخاب گردید والدین توسط مقیاس صمیمیت زناشویی و مقیاس فرزند پروری بامریند مورد پاسخ دادند و دانش‌آموزان نیز با پرسشنامه‌های اضطراب امتحان ساراسون و پرسشنامه سنجش عملکرد تحصیلی مورد ارزیابی قرار گرفتند. اطلاعات گردآوری شده در این پژوهش توسط نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۲ با استفاده از روش‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی شامل رگرسیون گام‌به‌گام و همبستگی مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت.

پرسشنامه اضطراب امتحان ساراسون: مقیاس اضطراب امتحان ابزارهایی هستند که میزان اضطراب امتحان را به صورت کمی یا درجه‌بندی شده می‌سنجند یکی از آن‌ها مقیاسی است که توسط آی.جی. ساراسون در سال (۱۹۵۲) ساخته شده است. نمره‌گذاری مقیاس اضطراب امتحان بسیار ساده است. در این مقیاس تعداد ماده‌هایی که آزمودنی به آن‌ها پاسخ درست داده است، نمره اضطراب وی را تشکیل می‌دهد؛ بنابراین دامنه نمرات بین (۰ تا ۳۷) خواهد بود. پایایی: ضرایب پایایی باز آزمایی مقیاس اضطراب در فواصل چند هفته بیش از ۰/۸۰ بوده است. واگامن و کورمیر (۱۹۷۶) نیز ضرایب پایایی باز آزمایی را برای مقیاس اضطراب امتحان ۰/۸۷ گزارش کرده‌اند. اعتبار: این آزمون در سال (۱۹۸۰) مورد تجدیدنظر قرار گرفته است. این مقیاس زیاد مورد استفاده قرار گرفته زیرا از دقت و اعتبار خوبی برخوردار است و از طرفی اجرا و نمره‌گذاری آن راحت است. عینالو، خسروجردی و نواری (۱۳۹۴) در پژوهشی بر ۵۴۳۲ نفر دانش‌آموز روایی بازآزمون این پرسشنامه را ۰/۷۵، روایی همزمان با پرسشنامه اضطراب امتحان را ۰/۸۱ و آلفای کرونباخ این پرسشنامه را ۰/۷۴ ذکر نمودند.

پرسشنامه سنجش عملکرد تحصیلی: این پرسشنامه اقتباسی از پژوهش‌های فام و تیولر (۱۹۹۹) در حوزه عملکرد تحصیلی است که برای جامعه ایرانی اعتباریابی شده است (فام و تیولر، ۱۹۹۹، به نقل از درتاج، ۱۳۸۳). آزمون عملکرد تحصیلی قادر است با ۴۸ سؤال ۵ حوزه مربوط به عملکرد تحصیلی شامل خودکارآمدی (سؤالات ۲۹ تا ۳۶)، تأثیرات هیجانی (سؤالات ۱۲ تا ۱۹)، برنامه‌ریزی (سؤالات ۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸) و انگیزش (۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸) را

۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۳۹-۴۱-۴۲-۴۷) را ارزیابی نماید، نمره کم در هر خرده مقیاس نشانگر عملکرد ضعیف و نمره بالا نشانگر عملکرد قوی می‌باشد، نورمحمدیان (۱۳۸۵) در پژوهش خود میزان روایی سازه پنج عامل این پرسشنامه (خودکارآمدی، تأثیرات هیجانی، برنامه‌ریزی، فقدان کنترل، پیامد و انگیزش) را به ترتیب: ۰/۹۱، ۰/۹۲، ۰/۷۳، ۰/۶۳ و ۰/۷۲ به دست آورده است. همچنین پایایی خرده مقیاس‌ها را به ترتیب: ۰/۹۲، ۰/۷۲، ۰/۹۳، ۰/۶۴، ۰/۷۳ و ۰/۷۴ به دست آورده است.

مقیاس صمیمیت زناشویی (Marital intimacy needs questionnaire): مقیاس صمیمیت زناشویی توسط وندن بروک و همکاران (۱۹۹۵) برای ارزیابی صمیمیت زناشویی طراحی شده است، این مقیاس از ۵۶ ماده تشکیل شده است که آزمودنی می‌بایست به هرکدام از گزینه‌ها در یک طیف ۵ درجه ای پاسخ دهد. آزمودنی به هر ماده بر اساسی درجه‌ای که در رابطه خود و همسرش صدق می‌کند، پاسخ می‌دهد. برای سنجش گرایش پاسخگویان با توجه به ترتیبی بودن گزینه‌ها مناسب‌ترین طیف، ۵ درجه‌ای لیکرت می‌باشد. برای هر یک از سوالات ۵ پاسخ در نظر گرفته شده است، خیلی زیاد (۴)، زیاد (۳)، متوسط (۲)، کم (۱) و خیلی کم (۰) در نظر گرفته شده است دامنه نمرات فرد بین صفر تا ۲۲۴ قرار می‌گیرد. اعتبار پرسشنامه صمیمیت در ازدواج در پژوهش عرفانی اکبری در سال ۱۳۸۷ آلفای کرونباخ این پرسشنامه ۰/۷۸ و ضریب باز آزمایی آن ۰/۷۶ و همچنین روایی همزمان این پرسشنامه با مقیاس سازگاری زناشویی نیز ۰/۸۲ محاسبه شده است؛ و همچنین پژوهش امیری در سال ۱۳۸۴ ضریب پایایی ۰/۷۱ مشاهده شده است.

مقیاس فرزند پروری بامریند: این پرسشنامه بر اساس نظریه بامریند در سال ۱۹۹۱ ساخته شده است، شامل ۳۰ ماده است که سوالات ۱، ۶، ۱۰، ۱۳، ۱۴، ۱۷، ۱۹، ۲۴، ۲۸ و ۲۹ شیوه فرزند پروری سهل گیرانه، سوالات ۲، ۳، ۷، ۹، ۱۲، ۱۶، ۱۸، ۲۱، ۲۵ و ۲۶ شیوه فرزند پروری استبدادی و سوالات ۴، ۵، ۸، ۱۱، ۱۵، ۲۰، ۲۲، ۲۳، ۲۷ و ۳۰ شیوه فرزند پروری مقتدرانه را می‌سنجد. بوری (۱۹۹۱) میزان پایایی این پرسشنامه را با روش باز آزمایی ۰/۸۱ برای شیوه سهل گیرانه، ۰/۸۵ برای شیوه استبدادی و ۰/۹۲ برای شیوه مقتدرانه گزارش نموده است. همچنین وی در مورد میزان روایی پرسشنامه، این نتایج را گزارش نموده است: مستبد بودن مادر رابطه معکوسی با شیوه سهل گیرانه (۰/۳۸) و اقتدار منطقی او (۰/۴۸) دارد. مستبد بودن پدر رابطه معکوسی با آزاد گذاری (۰/۵۰) و اقتدار منطقی (۰/۵۲) او دارد. میزان ضرایب باز آزمایی مؤلفه‌های شیوه سهل گیرانه ۰/۷۴، شیوه استبدادی ۰/۸۱ و شیوه مقتدرانه ۰/۷۷ در جامعه ایرانی گزارش شده است همچنین آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های شیوه سهل گیرانه ۰/۷۱، شیوه استبدادی ۰/۷۸ و شیوه مقتدرانه ۰/۷۲ گزارش شده است (بیغم، ۱۳۷۹).

یافته‌ها

از لحاظ جنسیتی، ۰/۸۳ درصد والدین (۲۶۳ نفر) مادر و ۰/۱۷ درصد نیز پدر (۵۷ نفر) بودند، در جدول ۱ نیز میانگین و انحراف استاندارد سن آزمودنی‌ها شامل دانش آموزان والدین به تفکیک جنسیت ارائه شده است.

جدول ۱. نتایج توصیفی وضعیت سنی آزمودنی‌ها دانش آموز و والدین

انحراف استاندارد	میانگین	
۲/۶۵	۱۷/۵۴	دانش آموزان پسر
۵/۳۴	۳۲/۴۵	والد مادر
۴/۱۳	۳۹/۳۸	والد پدر

در ادامه میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

جدول ۲. نتایج توصیفی متغیرهای پژوهش

انحراف استاندارد	میانگین	متغیر	آزمودنی
۵۲/۴۹	۱۲۷/۶۳	صمیمیت	والد
۷/۹۹	۲۲/۶۷	سبک سهل گیرانه	
۸/۵۴	۲۴/۴۵	سبک استبدادی	
۶/۵۶	۲۱/۹۸	سبک مقتدرانه	
۶/۷۹	۱۵/۷۰	اضطراب امتحان	دانش آموز
۴۲/۷۵	۱۱۹/۹۰	عملکرد تحصیلی	

در جدول ۳ نیز ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

جدول ۳. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶
صمیمیت	۱					
سبک سهل گیرانه	-۰/۲۶۶**	۱				
سبک استبدادی	-۰/۱۵۴**	۰/۲۹۲**	۱			
سبک مقتدرانه	۰/۴۲۵**	-۰/۲۹۳**	-۰/۲۴۸**	۱		
اضطراب امتحان	-۰/۵۰۸**	۰/۲۸۳**	۰/۱۳۸*	-۰/۳۹۷**	۱	
عملکرد تحصیلی	۰/۴۱۰**	-۰/۲۵۵**	-۰/۱۷۲**	۰/۳۸۷**	-۰/۳۴۲**	۱

همان‌گونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، بین سبک‌های فرزندپروری سهل گیرانه و استبدادی والدین با عملکرد تحصیلی دانش آموزان ارتباط منفی و با اضطراب امتحان آنان ارتباط مثبتی وجود دارد، از طرفی سبک فرزندپروری مقتدرانه با عملکرد تحصیلی ارتباط مثبت و با اضطراب امتحان ارتباط منفی دارد. صمیمیت والدین نیز ارتباط منفی با اضطراب امتحان و ارتباط مثبتی با عملکرد تحصیلی داشت. سایر همبستگی‌ها نیز در جدول بالا مشاهده می‌شود.

در ادامه نتایج پیش‌بینی عملکرد تحصیلی نوجوانان بر اساس سبک‌های فرزندپروری والدین ارائه شده است. نتایج آزمون دوربین-واتسن (۱/۸۴) به منظور بررسی استقلال خطاها، آزمون شاخص تحمل (۰/۶۱) و عامل تورم واریانس (۱/۷۸) برای بررسی هم خطی متغیرهای پیش‌بین، بیانگر رعایت این مفروضه‌ها است.

جدول ۴. نتایج تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام برای پیش‌بینی عملکرد تحصیلی نوجوانان بر اساس سبک‌های فرزندپروری والدین

مدل	متغیرهای پیش‌بین	R	R ²	R ² تعدیل شده	Df	ضریب F	β استاندارد	Beta	T	معنی‌داری
۱	سبک مقتدرانه	۰/۳۷	۰/۱۵	۰/۱۴	(۳۱۹-۱)	۵۵/۹۱**	۱/۸۳	۰/۳۸	۷/۴۷	۰/۰۰۰
۲	سبک مقتدرانه	۰/۴۱	۰/۱۷	۰/۱۶	(۳۱۸-۱)	۳۲/۸۳**	۱/۶۱	۰/۳۴	۷/۷۹	۰/۰۰۰
	سبک سهل گیر						-۰/۸۳	-۰/۱۵	-۲/۹۰	۰/۰۰۴

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که سبک مقتدرانه و سبک سهل گیر، ۰/۱۷ از واریانس عملکرد تحصیلی نوجوانان را تبیین می‌کنند. در گام اول، سبک مقتدرانه به تنهایی ۰/۱۵ از واریانس عملکرد تحصیلی نوجوانان را تبیین کرد که با اضافه شدن سبک سهل گیر این ضریب تبیین به ۰/۱۷ رسید. ضرایب بتا برعکس افزایش ضرایب R²، در گام اول از ۰/۳۸ به ۰/۱۵- رسیده است. بر این اساس

می‌توان چنین استنباط کرد که بر مبنای ضرایب استاندارد رگرسیون (β)، سبک مقتدرانه با ضریب بتای $0/38$ بیشترین سهم را در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی نوجوانان دارد و پس از آن سبک سهل گیر قرار دارد.

جدول ۵ نیز نتایج پیش‌بینی اضطراب امتحان نوجوانان بر اساس سبک‌های فرزندپروری والدین را نشان می‌دهد. نتایج آزمون دوربین-واتسن ($1/69$) به منظور بررسی استقلال خطاها، آزمون شاخص تحمل ($0/74$) و عامل تورم واریانس ($1/80$) برای بررسی هم خطی متغیرهای پیش‌بین، بیانگر رعایت این مفروضه‌ها است.

جدول ۵. نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام برای پیش‌بینی اضطراب امتحان نوجوانان بر اساس سبک‌های فرزندپروری

مدل	متغیرهای پیش‌بین	R	R ²	R ² تعدیل شده	df	ضریب F	β استاندارد	Beta	T	معنی‌داری
۱	سبک مقتدرانه	0/39	0/15	0/15	(319-1)	59/65**	-0/29	-0/37	-7/73	0/000
۲	سبک مقتدرانه	0/43	0/18	0/17	(318-1)	36/75**	-0/258	-0/34	-6/50	0/000
	سبک سهل گیر						0/154	0/18	3/43	0/001

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که سبک مقتدرانه و سبک سهل گیر، $0/18$ از واریانس اضطراب امتحان نوجوانان را تبیین می‌کنند. در گام اول، سبک مقتدرانه به تنهایی $0/15$ از واریانس اضطراب امتحان نوجوانان را تبیین کرد که با اضافه شدن سبک سهل گیر این ضریب تبیین به $0/18$ رسید. ضرایب بتا برعکس افزایش ضرایب R^2 در گام اول از $-0/37$ به $0/18$ رسیده است. بر این اساس می‌توان چنین استنباط کرد که بر مبنای ضرایب استاندارد رگرسیون (β)، سبک مقتدرانه با ضریب بتای $-0/37$ بیشترین سهم را در پیش‌بینی اضطراب امتحان نوجوانان دارد و پس از آن سبک سهل گیر قرار دارد.

برای بررسی پیش‌بینی عملکرد تحصیلی نوجوانان توسط صمیمیت زناشویی والدین توانایی از رگرسیون تک متغیری ساده استفاده گردید. نتایج آزمون دوربین-واتسن ($1/84$) به منظور بررسی استقلال خطاها، آزمون شاخص تحمل ($0/61$) و عامل تورم واریانس ($1/78$) برای بررسی هم خطی متغیرهای پیش‌بین، بیانگر رعایت این مفروضه‌ها است.

جدول ۶: نتایج آزمون تحلیل واریانس برای بررسی معناداری معادله رگرسیون

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجموع مجذورات	F	سطح معناداری
مقدار رگرسیون	97921/466	1	97921/466	64/191	0/001
مقدار باقی مانده	485099/722	318	1525/471		
کل	583021/188	319			

$$* = P < 0.05 ** = P < 0.01 *** = P < 0.001$$

طبق جدول ۶ میزان F معنادار می‌باشد و این بدان معنی است که صمیمیت زناشویی والدین به عنوان متغیر پیش‌بین قابلیت پیش بینی معناداری دارد و نتایج رگرسیون و ضرایب رگرسیون قابل توجه و بررسی می‌باشد و معادله رگرسیون معنادار است.

جدول ۷. ضرایب تاثیر رگرسیون (صمیمیت زناشویی والدین) و متغیر ملاک (عملکرد تحصیلی نوجوانان)

سطح معناداری	t	ضرایب استاندارد شده	ضرایب استاندارد نشده	مدل
		Beta	خطای استاندارد میانگین	b
۰/۰۰۰	۱۳/۴۶۵	-	۵/۷۴۶	۷۷/۳۳۲
۰/۰۰۰	۸/۰۱۲	۰/۴۱۰	۰/۰۴۲	۰/۳۳۴

$$* = P < 0.05 ** = P < 0.01 *** = P < 0.001$$

با توجه به نتایج جدول ۷ مقدار آماره t برای صمیمیت زناشویی والدین ($t=8/012$) با سطح معناداری ($sig=0/001$) می‌باشد و چون سطح معناداری محاسبه شده کوچک‌تر از ۰/۰۱ می‌باشد ($0/001 < 0/01$) لذا آماره t متغیر صمیمیت زناشویی والدین در سطح ۹۹ درصد اطمینان معنادار می‌باشد که بیانگر تأثیر ضریب رگرسیون استاندارد شده ($\beta=0/410$) متغیر صمیمیت زناشویی والدین بر متغیر عملکرد تحصیلی نوجوانان می‌باشد. برای بررسی پیش‌بینی اضطراب امتحان نوجوانان بر اساس صمیمیت زناشویی والدین از رگرسیون تک متغیری ساده استفاده گردید. نتایج آزمون دوربین-واتسن ($1/054$) به منظور بررسی استقلال خطاها، آزمون شاخص تحمل ($0/67$) و عامل تورم واریانس ($1/81$) برای بررسی هم خطی متغیرهای پیش‌بین، بیانگر رعایت این مفروضه‌ها است.

جدول ۸. نتایج آزمون تحلیل واریانس برای بررسی معناداری معادله رگرسیون

سطح معناداری	F	میانگین مجموع مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	منبع تغییرات
۰/۰۰۰	۱۱۰/۸۲۲	۳۷۷۵/۵۲۰	۱	۳۷۷۵/۵۲۰	مقدار رگرسیون
		۳۴/۰۸۶	۳۱۸	۱۰۸۳۳/۶۸۰	مقدار باقی مانده
			۳۱۹	۱۴۶۰۹/۲۰۰	کل

$$* = P < 0.05 ** = P < 0.01 *** = P < 0.001$$

طبق جدول ۸ میزان F معنادار می‌باشد و این بدان معنی است که متغیر پیش‌بین (صمیمیت زناشویی والدین) قابلیت پیش بینی معناداری دارد و نتایج رگرسیون و ضرایب رگرسیون قابل توجه و بررسی می‌باشد و معادله رگرسیون معنادار است.

جدول ۹. ضرایب تاثیر رگرسیون (صمیمیت زناشویی والدین) و متغیر ملاک (اضطراب امتحان نوجوانان)

مدل	ضرایب استاندارد نشده	خطای استاندارد میانگین	ضرایب استاندارد شده	t	سطح معناداری
	B		Beta		
عرض از مبدأ	۲۴/۰۶۲	۰/۸۵۹	-	۲۸/۰۲۱	۰/۰۰۰
صمیمیت زناشویی والدین	-۰/۰۶۶	۰/۰۰۶	-۰/۵۰۸	-۱۰/۵۰۷	۰/۰۰۰

$$* = P < 0.05 \quad ** = P < 0.01 \quad *** = P < 0.001$$

با توجه به نتایج جدول ۹ مقدار آماره t برای صمیمیت زناشویی والدین ($t = -10/507$) با سطح معناداری ($\text{sig} = 0/001$) می‌باشد و چون سطح معناداری محاسبه شده کوچک‌تر از $0/01$ می‌باشد ($0/01 < 0/001$) لذا آماره t متغیر صمیمیت زناشویی والدین در سطح ۹۹ درصد اطمینان معنادار می‌باشد که بیانگر تأثیر ضریب رگرسیون استاندارد شده ($\beta = -0/508$) متغیر صمیمیت زناشویی والدین بر متغیر اضطراب امتحان نوجوانان می‌باشد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج تجزیه تحلیل داده‌ها نشان داد که سبک‌های فرزندپروری مقتدرانه و سهل‌گیرانه توانایی معناداری برای پیش بینی عملکرد تحصیلی و اضطراب امتحان نوجوانان داشت که همسو با مطالعات پریشانی و عبدی (۱۳۹۵)، رستمی و شوکتی (۱۳۹۱)، دوستی و هدایتی (۱۳۹۵)، عبدالمحمدی، احمدی، محمدزاده و غدیری (۱۳۹۴) و میلر، لمبرت و نیومستر (۲۰۱۲) می‌باشد. در تبیین یافته‌ها باید گفت که روش تربیت فرزندان از اهمیت و حساسیت زیادی برخوردار است و می‌تواند عملکرد تحصیلی فرزندان نقش تسهیل‌کننده و مانع را بازی کند. سبک فرزندپروری می‌تواند پیش‌بینی کننده رشد روانی اجتماعی، عملکرد تحصیلی، رفاه و سلامت و مشکلات رفتاری از جمله اعتیاد در آینده باشد. به‌طور کلی میزان پاسخ‌دهی والدین پیش‌بینی کننده کفایت‌های اجتماعی و کارکردهای روانی اجتماعی است. به نظر می‌رسد والدینی که وقت بیشتری را صرف سرپرستی و تربیت فرزندان می‌کنند دارای فرزندان هستند که کمتر به سمت رفتارهای پرخطر و نامناسب متمایل می‌شوند و با توجه به اینکه والدین سهل‌گیر

توجه کمتر از حد به فرزندان خود دارند، از آنان انتظارات کمی دارند و اغلب استقلال و آزادی زیادی به فرزندان می‌دهند، ولی معمولاً اهداف و انتظارات روشنی برای فرزندان ترسیم نمی‌کنند و از طرف دیگر به دلیل کنترل و نظارت پائینی که بر رفتارها و اعمال فرزندان نشان دارند، شرایط را برای کاهش پیشرفت تحصیلی فرزندان نشان به‌طور ناخواسته فراهم می‌کنند (انتن و گولان، ۲۰۰۹).

سبک فرزندپروری مقتدر با پیامدهای رفتاری مثبت همچون خودتنظیمی، قابلیت‌های اجتماعی بالا، سازگاری اجتماعی مثبت و سطح پایین نارسانا کنشی شناختی رفتاری ارتباط دارد. نتایج نشان‌دهنده این است که نوجوانانی که دارای والدین با سبک اقتدار-منطقی هستند، رابطه عاطفی و گرم‌تری با والدین خود دارند و بهتر می‌توانند در مورد احساسات و مسائل خود با والدین گفت‌وگو کنند. این امر احتمالاً به رشد عاطفی، اجتماعی و رفتارهای بهنجار این نوجوانان کمک خواهد نمود. از طرفی والدین سهل‌گیر از تنبیه و سرزنش فرزندان خود اجتناب می‌کنند و تنها توجه کمتری نسبت به آن‌ها دارند و این بی‌توجهی تخریب کمتری در روابط عاطفی آنان با فرزندان آن‌ها دارد، والدین سهل‌گیر، هیچ‌گونه کنترلی بر روی کودکان خود ندارند و این کودکان به دلیل بی‌توجهی والدین دارای کمترین میزان اعتماد به نفس، کنجکاری و خودکنترلی می‌شوند. در سبک مقتدرانه، والدین قوانین و انتظارات روشنی را برای کودکان وضع می‌کنند و با کودک در مورد این قوانین مذاکره می‌کنند. آن‌ها دیدگاه کودک را می‌شناسند و از منطق و قدرت جهت اعمال معیارهایشان بهره می‌برند. سبک مقتدرانه شبیه یک مدل متعادل سیستم در نقشه زوج و خانواده است. این خانواده‌ها از دامنه متصل تا همبسته در حوزه همبستگی (صمیمیت) و از دامنه ساختاریافته تا انعطاف‌پذیر در حوزه انعطاف‌پذیری قرار می‌گیرند. پژوهش‌های قابل ملاحظه در حوزه فرزندپروری نشان داده‌اند که فرزندان سیستم متعادل خانوادگی از نظر هیجانی سالم‌تر، شاداب‌تر و در زندگی و مدرسه موفق‌ترند (ذاکری، جوکار و رزمجو، ۲۰۱۰).

کودکان والدین دارای سبک مقتدرانه، رفتاری را که بامریند از آن به عنوان رفتار پراثرژی دوستانه یاد می‌کند، از خود نشان می‌دهند. این کودکان بسیار متکی به خود و سرحال بوده، بسیار خوب با فشار مقابله می‌کنند و پیشرفت مدار هستند، سبک‌های فرزندپروری به عنوان واسطه‌ی بین متغیرهای هنجاری آنان و جامعه‌پذیری کودکانشان عمل می‌کند. سبک‌های فرزندپروری هم دارای نقش حمایتی و هم غیر حمایتی هستند که البته پیامد به‌کارگیری هر یک از آن‌ها بر تحول فرزند متفاوت است... والدین مقتدر، پیوسته گرم، مسئول و حمایتگر بوده و به‌صورت عقلانی روی فرزندان خود کنترل داشته با احترام به نظرات آنان به رشد عقلانی آن‌ها کمک می‌کنند این فرزندان دارای حرمت به خود بالا و ابتکار عمل فردی بوده و محبوب معلمان و دوستان خود هستند (تورنر و همکاران، ۲۰۰۷).

رابطه بین کودکان و والدین و سایر اعضای خانواده را می‌توان به عنوان نظام یا شبکه‌ای دانست که درکنش متقابل با یکدیگر هستند. این نظام به‌طور مستقیم و غیرمستقیم، از طریق سبک‌ها و روش‌های مختلف فرزندپروری در کودکان تاثیر می‌گذارد. در حقیقت اکثر روانشناسان صرف نظر از مکتبی که به آن معتقدند، کنش‌های متقابل میان والدین و فرزندان خود را اساس تحول عاطفی تلقی می‌کنند. فرزندان این شیوه دارای سازگاری اجتماعی و موفقیت تحصیلی بالا می‌باشند در این شیوه، کودکان با پذیرش بالا تربیت شده و عموماً

دارای ویژگی شخصیتی برون‌گرائی می‌باشند. سبک‌های فرزندپروری در الگوهای ارتباطی سالم، سلامت روان‌شناختی و آسیب‌شناسی روانی نقش محوری دارند. در تبیین این مسئله می‌توان اظهار داشت که والدینی که به فرزندان خود استقلال و آزادی فکر می‌دهند و آن‌ها را تشویق می‌کنند و نوعی محدودیت و کنترل بر آن‌ها اعمال می‌دارند نسبت به آموزش رفتارهای اجتماعی به فرزندان خود سهل‌انگار نیستند و در خانواده آداب و اصولی حکم فرم است. این والدین با پذیرش بالا و توقع مناسب مشخص می‌شوند که با بهزیستی روانی فرزندان همراه می‌باشد (اوندرو گولای، ۲۰۰۹). عدم ثبات در نحوه‌ی برخورد با فرزند از ویژگی‌های سبک فرزند پروری سهل‌انگارانه می‌باشد که این سبک فرزند پروری با پیامدهای منفی مانند بزهکاری، پرخاشگری فرزندان و اختلال‌های درونی ساز و برونی‌سازی ارتباط دارد (وولکه، بونت، وور و روت، ۲۰۱۰). عدم ثبات در نحوه‌ی برخورد با فرزند هسته‌ی اصلی سبک فرزندپروری سهل‌گیرانه می‌باشد، این سبک فرزندپروری می‌تواند از طریق تأثیر بر عزت‌نفس، استقلال، خودکنترلی و راه‌های مقابله با تنیدگی بر اضطراب امتحان این دانش‌آموزان تأثیرگذار باشد. تعارضات والدین و نظارت کمتر بر فرزندان با اضطراب، افسردگی و واکنش‌های روان‌تنی فرزندان ارتباط دارد. در پژوهش‌های قبلی نیز ارتباط تعارضات والدین و نحوه‌ی برخورد با فرزندان با اضطراب، افسردگی، پرخاشگری و افت تحصیلی رابطه دارد (ورکن، روونر و ماس، ۲۰۰۹).

فرزندپروری مقتدرانه با تشویق و تقویت رفتارهای مثبت فرزندان، پاسخ‌دهی به نیازهای کودک منجر به کاهش اضطراب فرزند می‌شود. سبک فرزند پروری مقتدر با تعامل باز و انعطاف‌پذیر والد با فرزند مشخص می‌شود. در سبک فرزندپروری سهل‌گیر، والدین اجازه‌ی هر تصمیمی را به والدین خود می‌دهند و قواعدی برای نظارت و راهنمایی فرزندان ندارند و از فرزندان خود توقعی ندارند این سبک فرزندپروری باعث هیجانات منفی در کودکان می‌شود (وولکه، بونت، وور و روت، ۲۰۱۰). در واقع عدم ثبات در برخورد با فرزندان که از ویژگی سبک فرزندپروری نایمن می‌باشد باعث می‌شود که نگرش منفی به خود و دیگران در فرد شکل بگیرد که این باعث شکل‌گیری سوگیری‌های اسنادی می‌شود و برانگیختگی عاطفی را افزایش می‌دهد، افراد با سوگیری‌های اسنادی منفی احتمالاً ارتباط با دیگران را منفی درک کرده و ممکن است اضطراب زیادی را در موقعیت‌های اجتماعی تجربه کنند (بورنستین و زلوتنیک، ۲۰۰۸) بنابراین می‌توان گفت که سبک‌های فرزندپروری عامل مهمی هستند که می‌توانند بر اضطراب امتحان دانش‌آموزان تأثیرگذار باشند.

همچنین نتایج تجزیه تحلیل داده‌ها نشان داد که صمیمیت زناشویی والدین توانایی معناداری برای پیش‌بینی عملکرد تحصیلی و اضطراب امتحان نوجوانان داشت که همسو با مطالعات دوستی و هدایتی (۱۳۹۵)، رستمی و شوکتی (۱۳۹۱)، هاشمی، اکبری و عباسی (۱۳۹۵)، عبدالمحمدی، احمدی، محمدزاده و غدیری (۱۳۹۴) و افراهی، محمدیان و سهرابی (۲۰۱۳) می‌باشد. صمیمیت و گفتگو برای انواع روابط از مهم‌ترین ارکان محسوب می‌شود و عمق صمیمیتی که دو نفر در رابطه‌ی خود ایجاد می‌کنند به توانایی آن‌ها در انتقال روشن، صحیح و مؤثر افکار، احساسات، نیازها و خواسته‌هایشان بستگی دارد و یادگیری ارتباط کارآمد، یک گام مهم در فرآیند ایجاد و افزایش صمیمیت است. با مطرح‌شدن موضوعی مانند روابط بین فردی در روانشناسی خانواده و قلمداد کردن

روابط صمیمی بین زن و شوهر به عنوان یکی از انواع مهم آن، این رابطه جایگاه و معنایی خاص در زندگی زناشویی یافته است؛ به‌گونه‌ای که نظریه‌پردازی‌ها درباره‌ی خانواده، به اهمیت پیوند صمیمانه میان همسران تأکید می‌کند و آن را برای ایجاد هویت خانوادگی مطمئن، لازم می‌داند صمیمیت یک فرآیند تعاملی است و شامل ابعادی مرتبط به هم است. صمیمیت مفهوم وسیعی است که می‌تواند از بحث درباره‌ی جزئیات زندگی تا افشای خصوصی‌ترین احساسات را که کسی به‌راحتی در مورد آن‌ها مهارت‌های ارتباطی، توانایی‌های اختصاصی هستند که به افراد کمک می‌کنند تا در پیام‌هایی که به‌صورت نمادین به شخصی دیگر می‌رسانند، باکفایت عمل کنند و احساسات مثبت و لذت بخشی در طرف مقابلی ایجاد نمایند (اسپروون و راپ، ۲۰۰۹). کارشناسان بر این باورند که اختلافات جزئی، تکرار اختلافات جزئی و جدی شدن آن‌ها، جدایی یا بی‌میلی یکی از زوجین به‌طرف مقابل، قهرهای طولانی و تکرار آن، خستگی زوجین از قهرها و درگیری، طلاق عاطفی و طلاق قانونی فضای بی‌روح و کم‌نشاط خانوادگی، گفتمان منفی و رفتارهای تحقیرآمیز و پرتحکم والدین و اعضای خانواده نسبت به یکدیگر و تقویت نیروی گریز از منزل موجبات تعلق ناپایدار والدین و فرزندان به کانون خانواده و بعضاً فرار و پناه بردن آن‌ها به کانون‌های مجازی و پرخطر را فراهم می‌آورد. در خانواده متزلزل و دارای صمیمی پایین، مشکلات و مسائل جزئی به‌آسانی به جدل و بحران تبدیل می‌شود، امید به زندگی و فردای روشن و سازنده کاهش می‌یابد، انتقادهای غیرمنصفانه و رفتارهای غیرصادقانه و پرخشونت جایگزین شیوه‌های عاطفی و منطقی می‌شود. نظارت والدین بر تماس‌ها و رفت‌وآمدهای فرزندان ناکافی است و درعین‌حال برچسب زدن و بعضاً ابهام، جایگزین برخوردهای خوش‌بینانه و اعتماد آمیز می‌شود و همچنین کم‌توجهی و غفلت نسبت به نیازهای طبیعی فرزندان به‌ویژه در دوره نوجوانی موجب رشد نیازهای غیرواقعی و کاذب و انحراف‌های اخلاقی و احساسی آن‌ها می‌شود (حاکمی، ۱۳۹۴). در این خانواده‌ها افراد نسبت به خانه خود حسی که باید داشته باشند را ندارند. جو سرد، بی‌روح و سکوت خالی از شورونشاط در خانه حاکم است و این جو همه را فراری می‌دهد. بچه‌ها در این خانه هیچ حسی و آرامشی دریافت نمی‌کنند و بیشتر تمایل دارند وقت خود را بیرون از خانه و با دوستان خود گذرانند؛ جامعه ناامن آماده پذیرش این افراد است و متأسفانه این بچه‌ها در حوزه تحصیلی نیز با مشکلاتی روبه‌رو می‌شوند (باستانی، روشنی، گلزاری، ۱۳۹۰). بررسی شواهد پژوهشی بیانگر این واقعیت است که میزان صمیمیت زناشویی در رابطه زن و شوهر در وضعیت سلامت عمومی فرزندان نقش تعیین‌کننده‌ای ایفاء می‌کنند. صمیمیت انگیزه اصلی برای تشکیل رابطه زناشویی است و دربرگیرنده میزانی از احساس نزدیکی و مراقبتی است که هریک از زوجها نسبت به هم احساسی و ابراز می‌کنند. زوج‌هایی که میزان بالاتری از صمیمیت را تجربه می‌کنند، جدا از وضعیت اقتصادی - اجتماعی، به‌طور معناداری نشانگان دل‌زدگی کمتری را در رابطه خود گزارش می‌کنند. یافته‌ها نشان داد که صمیمیت زناشویی نقش معنی‌دار و معکوسی را در پدیده اضطراب امتحان نوجوانان ایفاء می‌کند. در تبیین این یافته می‌توان ادعان داشت که صمیمیت پایه و اساس رابطه زناشویی است و ازدواج برای تأمین این نیاز حیاتی شکل می‌گیرد و افراد ازدواج را به عنوان منبع اصلی عاطفه و حمایت تلقی می‌کنند (افرای، محمدیان و سهرابی، ۲۰۱۳). صمیمیت یک فرآیند تعاملی وسیعی است که می‌تواند از بحث درباره جزئیات زندگی تا افشای

خصوصی‌ترین احساسات را در برگیرد. صمیمیت منبع قدرتمند حمایت عاطفی و روانی محسوب می‌شود و همانند یک سپر حمایتی طرفین زوج را در برابر آسیب‌ها حمایت می‌کند و این به‌گونه‌ای است زوج‌هایی که میزان بالاتری از صمیمیت را گزارش می‌کنند، نرخ پایین‌تری از مشکلات و تنش‌ها و تعارضات را در زندگی زناشویی خود نشان می‌دهند. از سوی دیگر صمیمیت زناشویی فشارهای ناشی از نقشی مضاعف را برای افراد کاهش می‌دهد و مانع سرریز شدن تعارضات محیط کار به محیط خانوادگی می‌شود (مور، ۲۰۰۷).

منابع

- باستانی، سوسن؛ روشنی، شهره، گلزاری، محمود. (۱۳۹۰). پیامدهای طلاق عاطفی و استراتژی مواجهه با آن. فصلنامه خانواده‌پژوهی، ۷(۲۶): ۵۶-۷۱.
- پریشانی، نیره؛ عبدی، سهراب. (۱۳۹۵). عنوان مقاله: نقش خودکارآمدی، هوش هیجانی و سبک‌های فرزندپروری والدین در پیش بینی انگیزش پیشرفت تحصیلی دختران دبیرستانی. دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی، ۱۷(۴): ۷۰-۷۹.
- حاکمی، نازنین. (۱۳۹۴). بررسی رابطه طلاق عاطفی والدین با اختلال‌های رفتاری-هیجانی دختران ۷ تا ۱۲ سال دامغان، پایان نامه کارشناسی روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود.
- دانش، محمد؛ تکریمی، زهرا؛ و نفیسی، علی. (۱۳۸۶). نقش شیوه‌های فرزند پروری والدین در میزان افسردگی فرزندان، فصلنامه روانشناسی کاربردی، ۱(۸): ۱۲۵-۱۳۸.
- درتاج، فریبرز. (۱۳۸۳). بررسی تاثیر شبیه سازی ذهنی فرایند و برابندی در بهبود عملکرد تحصیلی دانش آموزان، ساخت و هنجاریابی آزمون عملکرد تحصیلی، پایان نامه دکترا چاپ نشده، تهران: دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
- دوستی، پیمان؛ هدایتی، سپیده. (۱۳۹۵). ارتباط بین عملکرد خانواده و اضطراب دانش آموزان کلاس اول دبستان. مجله سلامت و مراقبت، ۱۸(۱): ۷-۱۶.
- رستمی، محمدعلی؛ شوکتی، احمدرضا. (۱۳۹۱). پیش‌بینی عضویت در شبکه‌های مجازی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان بر اساس سبک‌های فرزندپروری و سازگاری. فصلنامه روانشناسی کاربردی، ۳(۵): ۴۵-۶۳.
- شهامت، فاطمه؛ ثابتی، علیرضا؛ رضوانی، سمانه. (۱۳۸۹). بررسی رابطه سبک‌های فرزند پروری و طرحواره های ناسازگار اولیه. مطالعات تربیتی و روانشناسی، ۱۱(۲): ۲۳۹-۲۵۴.
- عبدالمحمدی، کریم؛ احمدی، عزت‌الله؛ محمدزاده، علی؛ غدیری، فرهاد. (۱۳۹۴). پیش بینی اضطراب امتحان دانش آموزان بر اساس عملکرد خانواده و عزت نفس. فصلنامه علمی- پژوهشی خانواده و پژوهش، ۱۲(۴): ۲۷-۴۰.

- عینالو، الهام؛ خسروجردی، اعظم. نواری، مرضیه. ۰ (۱۳۹۴). هنجاریابی مقدماتی آزمون اضطراب امتحان ساراسون و مقایسه میزان اضطراب امتحان بین رشته‌های مختلف جامعه دختران مقطع متوسطه دوم، دومین کنفرانس بین‌المللی علوم رفتاری و مطالعات اجتماعی، استانبول.
- مشتاقیان، معصومه. (۱۳۹۴)، مقایسه عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در مدارس روازنه با مدارس شبانه روزی، انتشارات علمی یسنا
- نورمحمدیان، مژده. (۱۳۸۵)، بررسی رابطه عملکرد تحصیلی و بهداشت روانی دانش‌آموزان مقطه متوسطه شهر کرمان، پایان نامه کارشناسی ارشد. چاپ مشهد، دانشگاه شهید باهنر، دانشکده ادبیات و علوم انسانی
- هاشمی، سهیلا؛ اکبری، عباس، عباسی، رویا. (۱۳۹۵). رابطه علی ابعاد الگوی ارتباطی خانواده، هوش هیجانی و خودکارآمدی تحصیلی با اضطراب امتحان در دانش‌آموزان پسر سال اول دبیرستان. فصلنامه یافته‌های نوین، ۳ (۴): ۳۴-

۵۱

- Arfaie, A., Mohammadi, A., & Sohrabi, R. (2013). *Relationship Between Marital Conflict and Child Affective-behavioral Psychopathological Symptoms*. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 84, 1776-1778. doi:http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro. 2013.07.031
- Bagarozzi, D.A. (2001). *Enhancing intimacy in marriage*, NY: Tylor & orancis.
- Baumrind, D. (1978). *Parental disciplinary patterns and social competence in children*. *Youth & Society*, 9(3), 239-251.
- Bornstein, M. H., & Zlotnik, D. (2008). Parenting Styles and their Effects A2 - Haith, Marshall M. In J. B. Benson (Ed.), *Encyclopedia of Infant and Early Childhood Development* (pp. 496-509). San Diego: Academic Press.
- Enten, R. S., & Golan, M. (2009). *Parenting styles and eating disorder pathology*. *Appetite*, 52(3), 784-787. doi:https://doi.org/10.1016/j.appet.2009.02.013
- Halford, W.K., Sanders, M.R. & Behrens, B.C. (2001). *Can skills training prevent relationship problems in at-risk couples? Four-year effects of a behavioral relationship education problems*. *American Journal of Family Psychology*, 15(4), 750-768.
- Handelzalts, J. E., & Keinan, G. (2010). *The effect of choice between test anxiety treatments in youth: Test of a mediational model*. *Child & Youth Care Forum*, 41, 21° 35.
- Heaven, P. C. L., Barry J., Mak A., Ciarrochi, J. (2002) *Personality and family influences on adolescent attitudes to school and self-rated academic performance*, *Personality and Individual Differences*, Volume 32, Issue 3, February, Pages453-462.
- Lamela, D., & Figueiredo, B. (2016). *Coparenting after marital dissolution and children's mental health: a systematic review*. *Jornal de Pediatria*, 92(4), 331-342. doi:http://dx.doi.org/10.1016/j.jpmed.2015.09.011

- Miller, A. L., Lambert, A.D., & Neumeister, K. (2012). *Parenting style, perfectionism, and a single case series*. *J Behav Ther Exp Psychiatry*; 36(3): 254-64.
- Moore, L. A. (2007). Intimacy and Multiple Sclerosis. *Nursing Clinics of North America*, 42(4), 605-619. doi:<https://doi.org/10.1016/j.cnur.2007.07.007>
- Nadinloyi, K. B., Sadeghi, H., Garamaleki, N. S., Rostami, H., & Hatami, G. (2013). *Efficacy of Cognitive Therapy in the Treatment of Test Anxiety*. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 84(0), 303-307.
- Önder, A., & Gülay, H. (2009). Reliability and validity of parenting styles & dimensions questionnaire. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 508-514. doi:<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2009.01.092>
- Sarason, IG. (1997). *The Test Anxiety Scale: Concept and Research: Defense Technical Information Center*.
- Sparrevohn, R. M., & Rapee, R. M. (2009). *Self-disclosure, emotional expression and intimacy within romantic relationships of people with social phobia*. *Behaviour Research and Therapy*, 47(12), 1074-1078. doi:<https://doi.org/10.1016/j.brat.2009.07.016>
- Sween, M. (2011). *Marital conflict, negative temperament and problem behaviors of children: A test of stability and variability across time*.
- Turner, K. & Rose, J. & Cooper, S. (2007). *Parental bonding and disorder symptoms in adolescents: The mediating role of core beliefs*. *Eating Behaviours* 6. 113-118.
- Valcke, M., Bonte, S., De Wever, B., & Rots, I. (2010). *Internet parenting styles and the impact on Internet use of primary school children*. *Computers & Education*, 55(2), 454-464. doi:<https://doi.org/10.1016/j.compedu.2010.02.009>
- Van den Broucke, S., Vertommen, H., & Vandereycken, W. (1995). *Construction and validation of a marital intimacy questionnaire*. *Family Relations*, 44, 285° 290.
- Vereecken, C., Rovner, A., & Maes, L. (2010). *Associations of parenting styles, parental feeding practices and child characteristics with young children's fruit and vegetable consumption*. *Appetite*, 55(3), 589-596. doi:<https://doi.org/10.1016/j.appet.2010.09.009>
- Zakeri, H., Jowkar, B., & Razmjoe, M. (2010). *Parenting styles and resilience*. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 5, 1067-1070. doi:<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.07.236>

Predicting Academic Performance and Test Anxiety in Adolescents Based On Marital Intimacy and Parenting Styles Parents

Abstract

The purpose of this study was to predict academic performance and adolescents' test anxiety based on parenting styles and marital intimacy. The present research is a descriptive study of correlation studies, the statistical population of the present study was all male high school students in District 3 of Tehran with 2857 students in the second half of the academic year of 2016-17. Among them, 320 samples were selected by purposeful sampling, referring to the Morgan table, they were evaluated by Anxiety Inventory, Academic Performance Inventory, Marital Intimacy Scale, and Barmyard Parenting Scale. Data collected in this study were analyzed by SPSS software version 22 using descriptive statistics and inferential statistics including stepwise regression and correlation. The results showed that the authoritative and Permissive parenting styles and the parents' intimacy had a significant ability to predict academic performance and test anxiety in the adolescent. It is recommended that the results of this study be used in educational discussions and the design of child-care programs in order to improve the performance of the students and reduce the test anxiety.

Keywords: Test Anxiety, Parenting styles, marital intimacy, academic performance, Adolescents, Parents.

علوم رفتاری

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی